Pašvaldības profils

APVIENOTAIS

TALSU NOVADS

Saturs

1. Novadu veidojošās pilsētas un pagasti ... 2
2. Apvienotā Talsu novada teritorijas raksturojums ... 2
3. Iedzīvotāju skaits un tā prognozes ... 6
4. Budžets ... 7
   4.1. 2018. gada budžeta ieņēmumi un izdevumi ... 7
   4.2. 2019. gada budžeta ieņēmumu plāns ... 8
   4.3. Administratīvie izdevumi ... 9
   4.4. Iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (PFIF) ... 10
   4.5. Pašvaldības budžeta iedzīvotāju ienākumu nodokļa (IIN) ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju ... 11
   4.6. Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo ... 12
5. Investīcijas ... 13
6. Darbaspēka migrācija ... 16
7. Pašvaldību iespējas uzņēmējdarbības veicināšanā ... 17
8. Vispārējās izglītības iestādes ... 17
9. Pārvaldība un pakalpojumi ... 18
   9.1. Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri ... 18
   9.2. Pagastu pārvalžu izvietojums ... 18
10. Pašvaldību sadarbība ... 19
11. Teritoriju ekonomiskās aktivitātes izvērtējums ... 20

1. Novadu veidojošās pilsētas un pagasti

Pašlaik esošais novads, republikas pilsēta	Pilsēta, pagasts	**Teritorijas attīstības līmeņa indekss**, vienības (vieta 110 grupā, sākot ar lielāko rādītāju; republikas pilsētai vieta 9 grupā) *Valsts reģionālās attīstības aģentūras dati*			
		2014	2015	2016	2017
Dundagas novads	1. Dundagas pagasts 2. Kolkas pagasts	-0,394 (70)	-0,439 (70)	-0,490 (74)	-0,305 (65)
Mērsraga novads	3. Mērsraga pagasts	0,048 (30)	-0,347 (64)	-0,129 (50)	-0,155 (53)
Rojas novads	4. Rojas pagasts	0,121 (28)	-0,021 (35)	-0,018 (37)	-0,083 (40)
Talsu novads	5. Abavas pagasts 6. Ārlavas pagasts 7. Balgales pagasts 8. Ģibuļu pagasts 9. Īves pagasts 10. Ķūļciema pagasts 11. Laidzes pagasts 12. Laucienes pagasts 13. Lībagu pagasts 14. Lubes pagasts 15. Sabiles pilsēta 16. Stendes pilsēta 17. Strazdes pagasts 18. Talsu pilsēta 19. Valdemārpils pilsēta 20. Valdgales pagasts 21. Vandzenes pagasts 22. Virbu pagasts	0,016 (34)	-0,113 (44)	-0,122 (47)	-0,103 (45)

2. Apvienotā Talsu novada teritorijas raksturojums

SIA "Karšu izdevniecība Jāņa sēta" jaunveidojamo pašvaldību teritoriju izpētes darba materiāls

Talsi ir ainaviska Ziemeļkurzemes pilsēta pusotras stundas braucienā no Rīgas. Tās ainavas raksturīgākās iezīmes ir vēsturiskā mazstāvu apbūve pie Talsu ezera un paugurainais reljefs, kā dēļ Talsi tiek dēvēti par pilsētu uz deviņiem pakalniem.

No kuršu ciema par lielāku apdzīvoto vietu Livonijas ordeņvalstī Talsi izveidojās 15. gs., kad šeit ieradās vācu amatnieki un tirgotāji. Turpmākajos gadsimtos Talsiem bija jāpiedzīvo gan kara postījumi un mēris, gan lielais ugunsgrēks 1733. gadā, līdz 19. gs. pirmajā pusē, kļūstot par apriņķa centru (1819. g.), tā piedzīvoja uzplaukumu. Ap šo laiku šeit sāka ierasties ebreju tirgotāji no Lietuvas un Polijas. 1894. gadā Talsi ieguva ierobežotas pilsētas tiesības (par pilntiesīgu pilsētu tā kļuva 1917. g.). Pirmā pasaules kara priekšvakarā Talsos jau bija 5 tūkst. iedzīvotāju un darbojās vairākas nelielas fabrikas.

Pirmā pasaules kara laikā, cariskās Krievijas varas iestādēm veicot Kurzemes iedzīvotāju masveida evakuāciju, iedzīvotāju skaits Talsos saruka pieckārtīgi. Vācu okupācijas iestādes šajā laikā Kurzemē lielos apmēros izcirta mežus, ērtākam kokmateriālu transportam uzbūvējot šaursliežu dzelzceļus, kas Talsus savienoja ar Stendi, Mērsragu, Roju un Mazirbi. Šie sliežu ceļi Talsu apkārtnē tika izmantoti līdz pat 1967. gadam, kalpojot gan pasažieru, gan kravu pārvadāšanai. Latvijas brīvvalsts laikā Talsi bija rosīga apriņķa pilsēta, taču iedzīvotāju skaita ziņā (4,1 tūkst. 1935. g.) krietni atpalika no kaimiņu apriņķu centriem Ventspils (15,7 tūkst.), Tukuma (8,1 tūkst.) un Kuldīgas (7,4 tūkst.).

Atšķirībā no vairākuma Latvijas pilsētu Otrā pasaules kara gados, atrodoties nomaļus no karadarbības skartajiem rajoniem, Talsiem izdevās izvairīties no postījumiem un saglabāt savu

vēsturisko apbūvi. Pēc apriņķu likvidācijas 1949. gadā vispirms tika izveidots Talsu rajons, kurā vairs neietilpa Kandava. 1963. gadā Talsu rajonu krietni paplašināja, pievienojot teritorijas Sabiles, Dundagas un Ventspils apkārtnē. Piecus gadus vēlāk Ventspils apkārtne gan atkal tika atdalīta, turpmākos 40 gadus rajonu robežām paliekot nemainīgām. Šajā laikā Talsi piedzīvoja vērienīgu attīstību, iedzīvotāju skaitam trīskāršojoties (maksimumu tas sasniedza 1992. g. – 13 162). Talsos tika izvietoti rajonu apkalpojoši dienesti un padomju komandekonomikas rūpniecības uzņēmumi, lielākais no kuriem – metālapstrādes rūpnīca "Talsi" (tautā dēvēts par "dakšiņfabriku") nodarbināja pat 350 strādnieku. Gan Talsos, gan rajonā izveidotajos kolhozu ciematos tika būvētas Latvijas laukiem neraksturīgas tipveida daudzdzīvokļu ēkas, kuru apsaimniekošana un pārbūve atbilstoši mūsdienu energoefektivitātes prasībām šobrīd ir viens no pašvaldību lielākajiem izaicinājumiem.

Padomju komandekonomikas sabrukumu 20. gs. 90. gadu sākumā Talsu pusē pārdzīvoja vien daži no bijušajiem rajona uzņēmumiem. Viens no retajiem, kam izdevās pielāgot saimniekošanu konkurētspējīgas produkcijas ražošanai, ir "Talsu piensaimnieks" (pievienotā vērtība[1] – 1,7 milj. EUR). Zīmīgi, ka visi pieci pašlaik lielākie Talsu apkaimes uzņēmumi veidojušies pilnīgi no jauna. Tie ir Laucienes kokzāģētava "Vika Wood" (pievienotā vērtība 8,8 milj. EUR), Lielsalas kūdras ieguvējs "Pindstrup Latvia" (4,7 milj. EUR), mežistrādes uzņēmums "Krauzers" (2,8 milj. EUR), SEB bankas Talsu filiāle (1,9 milj. EUR) un Pastendes mājsaimniecības preču ražotājs "Brabantia Latvia" (1,8 milj. EUR).

Darba ražīguma kāpums, pārejot uz tirgus ekonomiku, samazinājis darbaspēka pieprasījumu Latvijas laukiem un perifērijai raksturīgajās tradicionālajās nozarēs. Arī Talsu pusē darba ņēmējiem ārpus Talsiem jārēķinās ar ļoti ierobežotu darbavietu piedāvājumu galvenokārt lauksaimnieciskajā ražošanā, kūdras ieguvē un zivju apstrādē, kas, uzņēmumiem modernizējoties, kļūs vēl mazāks. Tāpat jārēķinās ar faktu, ka, pieaugot darba samaksai, celsies arī kvalifikācijas prasības darbiniekiem. Laikmeta iezīme attīstītajā pasaulē ir uzņēmējdarbības koncentrācija ekonomiskās aktivitātes centros. Talsu ietekmes areāls šajā ziņā nav izņēmums. Absolūtais vairākums bijušā rajona teritorijas ekonomisko aktivitāšu koncentrēts Talsos (pievienotā vērtība 40 milj. EUR) un to apkaimē. Citos centros tā ir daudzkārt mazāka (Rojā – 5,9 milj. EUR, Stendē – 5,4, Dundagā – 3,2 un Mērsragā – 2,2 milj. EUR). Arī iedzīvotāju skaits citos centros ir būtiski mazāks nekā Talsos (9126 – 2019. g.): Rojā – 2062, Stendē – 1634, Dundagā – 1544, Sabilē – 1318, Mērsragā – 1290 un Valdemārpilī – 1169. Šāds iedzīvotāju skaits nespēj ģenerēt pietiekamus nodokļu ieņēmumus, lai valsts un pašvaldības pat ar dotācijām spētu tajos nodrošināt nozīmīgāko publisko pakalpojumu spektru atbilstoši mūsdienu prasībām. Samazinoties iedzīvotāju skaitam un pieaugot pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvaram, nelielajos centros aizvien sarežģītāk ir izbrīvēt resursus arī pamatpakalpojumu nodrošināšanai.

Šī problēma ir raksturīga visai attīstītajai pasaulei, un izplatītākais tās risinājums ir pāreja uz e-pakalpojumiem un dārgāko pakalpojumu koncentrācija vietās ar pietiekamu iedzīvotāju skaitu. Tomēr Talsu pusē vietējās pašvaldības, apzinoties, ka darbavietas to struktūrās ir ne tikai vienas no retajām, kur vietējiem iedzīvotājiem iespējams saņemt regulāru atalgojumu, bet arī tiek maksāti nodokļi pilnā apmērā, vilcinās ar reformām publisko pakalpojumu tīklā. Arguments, ka gadiem ilgusī neefektīvo iestāžu uzturēšana līdz šim nav spējusi mainīt situāciju, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās temps šeit turpina būt viens no straujākajiem valstī, joprojām nav spējis pārliecināt vietvaras veidot racionālāku publisko pakalpojumu tīklu. Spilgts apliecinājums tam ir vidusskolas. Vidusskolēnu skaits ārpus Talsiem esošajās vidusskolās nepārsniedz 60 (Mērsragā – 33, Rojā – 44, Dundagā – 49, Valdemārpilī – 59). Kā šāda lieluma vidusskolās nokomplektēt paralēlklases, lai atbilstoši jaunajam mācību saturam kvalificēti un labi apmaksāti pedagogi varētu nodrošināt vidusskolēniem specializācijas iespējas vismaz divos mācību virzienos? Likumsakarīga būtu vidusskolu tīkla optimizācija, savstarpēji sadarbojoties bijušā Talsu rajona novadiem, taču praksē sadarbības vietā bieži vērojama neproduktīva konkurence.

[1] Šeit un turpmāk termins "pievienotā vērtība" attiecināts uz uzņēmējdarbībā samaksāto algu fondu ar visiem nodokļiem un gūto peļņu (pirms nodokļiem), kas "Karšu izdevniecībā Jāņa sēta" atbilstoši VID, CSP u.c. avotu informācijai ar dažādu algoritmu palīdzību sadalīta pa uzņēmumu vietējām vienībām pēc to faktiskās darbības vietas. Aprēķinā izmantoti 2017. gada dati par visiem uzņēmumiem, kuru apgrozījums pārsniedz 70 tūkst. EUR.

Pašvaldības profils — **TALSU** NOVADS

Ja izdotos atbilstoši VARAM priekšlikumam apvienot Dundagas, Rojas, Mērsraga un Talsu novadu, tad, kopīgi nodrošinot iedzīvotājiem publiskos pakalpojumus, ne tikai varētu celt to kvalitāti un daudzveidību, bet lielākus resursus atvēlēt uzņēmējdarbības atbalstam un ceļu sakārtošanai, tādējādi mazinot problēmas ar lielāko centru sasniedzamību. Apvienotais Talsu novads pievienotās vērtības apjoma ziņā (112,5 milj. EUR) apsteigtu 14 no 35 piedāvāto pašvaldību teritorijām, bet, rēķinot pievienoto vērtību uz 1 iedzīvotāju (3,1 tūkst. EUR), tas ierindotos 19. vietā. Platības ziņā (2749 km^2) Talsu apvienotais novads būtu 5. lielākais, bet iedzīvotāju skaita ziņā (36,7 tūkst.) – piecpadsmitais. Diemžēl nelabvēlīgā demogrāfiskā situācija un negatīvās migrācijas tendences, īpaši nomaļākajos pagastos, neļaus izvairīties no tālākas depopulācijas, un sagaidāms, ka no 2018. līdz 2030. gadam iedzīvotāju skaits apvienotajā Talsu novadā saruks par 18%.

Talsu optimālais sasniedzamības areāls un VARAM piedāvātā apvienotā novada teritorija. Fragments no "Karšu izdevniecībā Jāņa sēta" sagatavotās kartes

Pašvaldības profils — **TALSU** NOVADS

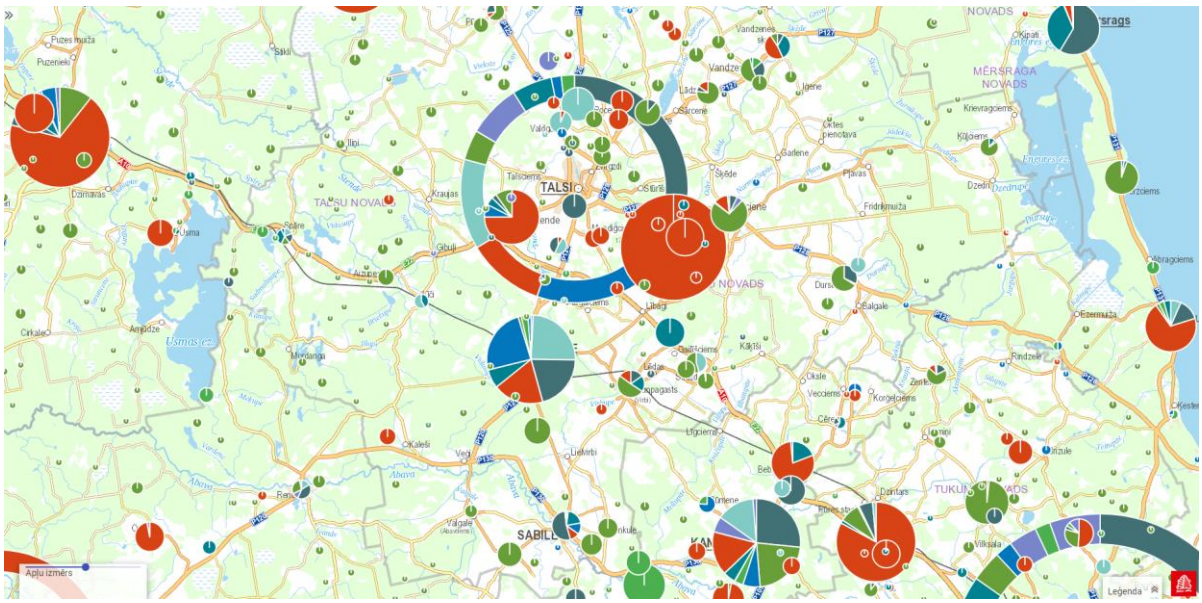

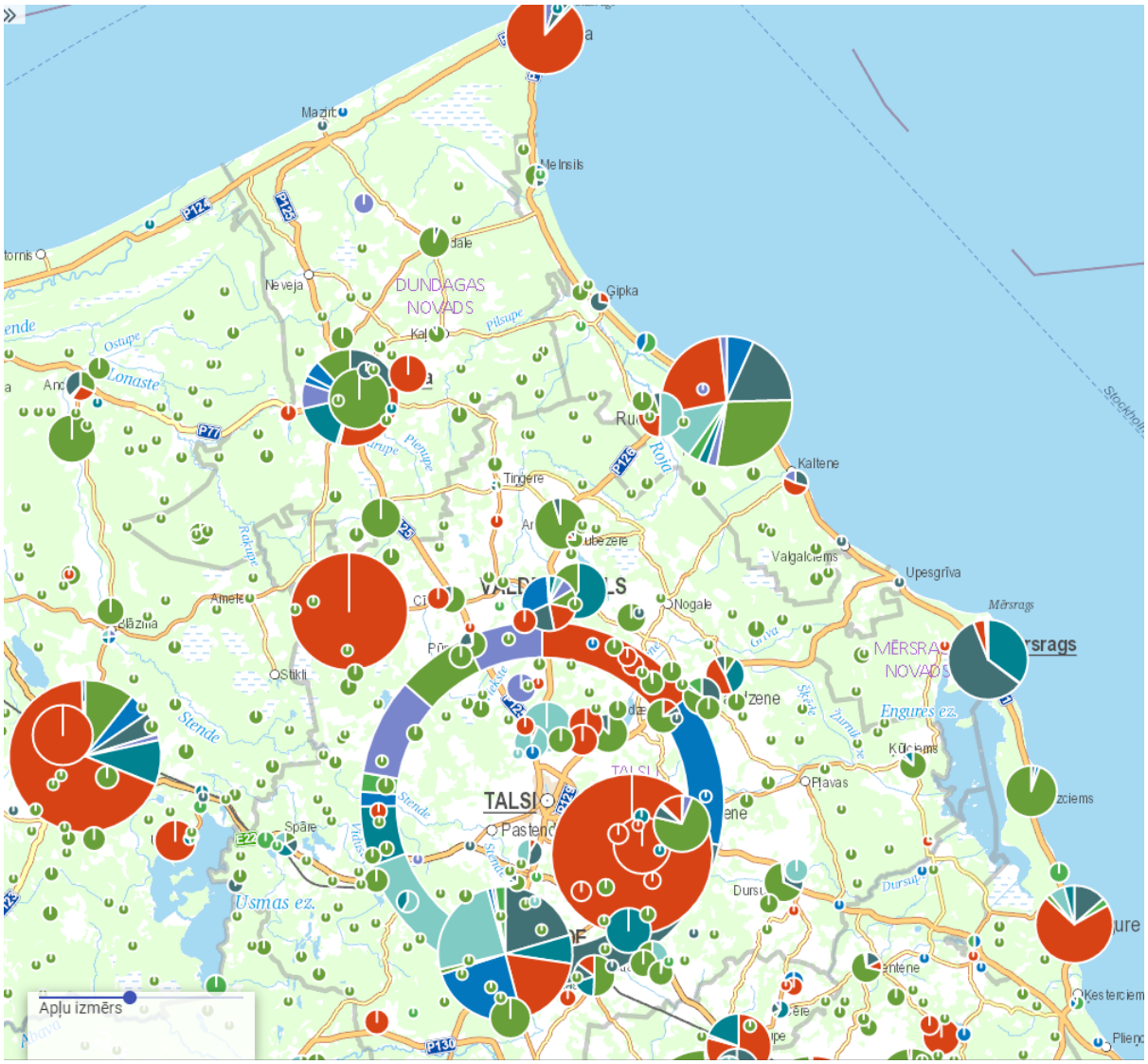

Uzņēmējdarbībā radītā pievienotā vērtība (apļa laukums proporcionāls vērtības apjomam). Fragmenti no "Karšu izdevniecībā Jāņa sēta" veiktās analīzes

3. Iedzīvotāju skaits un tā prognozes

Pašlaik esošais novads	Iedzīvotāju skaits 2018. gada sākumā *(CSP)*	Izmaiņas pret 2009. gadu	Iedzīvotāju skaita prognozes uz 2030. gadu (*Jāņa sēta,* 2019)
Dundagas novads	3740	-18%	2979
Mērsraga novads	1478	-15%	1222
Rojas novads	3527	-16%	2831
Talsu novads	28071	-15%	22962
Apvienotais TALSU NOVADS	**36816**	**-16%**	**29994**
Vieta Latvijā pēc administratīvi teritoriālās reformas (ATR), sākot ar pēc iedz. sk. lielāko	**15 / 35**		**19 / 35**

(Avoti: Centrālā statistikas pārvalde (turpmāk — CSP); SIA "Karšu izdevniecība Jāņa sēta")

4. Budžets

4.1. 2018. gada budžeta ieņēmumi un izdevumi

2018. gada pamatbudžets (Izpilde no gada sākuma)

BUDŽETS	Dundagas novads	%	EUR/iedz.	Mērsraga novads	%	EUR/iedz.	Rojas novads	%	EUR/iedz.	Talsu novads	%	EUR/iedz.
KOPĀ IEŅĒMUMI	4 548 189	100%	1 216,1	1 900 845	100%	1 286,1	4 104 448	100%	1 163,7	35 269 881	100%	1256,5
Nodokļu ieņēmumi	**2 216 169**	**49%**	**1 216,1**	**962 208**	**51%**	**651,0**	**2 124 217**	**52%**	**602,3**	**16 934 158**	**48%**	**603,3**
Ienākuma nodokļi	1 928 444	42%	592,6	734 499	39%	497,0	1 817 458	44%	515,3	14 872 844	42%	529,8
Īpašuma nodokļi	287725	6%	515,6	227 709	12%	154,1	306 759	7%	87,0	1 951 317	6%	69,5
Nenodokļu ieņēmumi	**100 468**	**2%**	**26,9**	**48 554**	**3%**	**32,9**	**44 089**	**1%**	**12,5**	**272 709**	**1%**	**9,7**
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	**169 358**	**4%**	**45,3**	**48 938**	**3%**	**33,1**	**115 584**	**3%**	**32,8**	**2 090 022**	**6%**	**74,5**
Ārvalstu finanšu palīdzība	**16 225**	**0,4%**	**4,3**									
Transferti	**2 045 969**	**45%**	**547,1**	**841 145**	**44%**	**569,1**	**1 820 558**	**44%**	**516,2**	**15 972 992**	**45%**	**569,0**
Valsts budžeta transferti	1 938 880	43%	518,4	793 901	42%	537,1	1 700 920	41%	482,3	15 460 386	44%	550,8
t.sk.												
Pašvaldību budžetā saņemtā dotācija no PFIF	888 720	20%	237,6	255 754	13%	173,0	556 281	14%	157,7	5 080 310	14%	181,0
Pašvaldību budžetu transferti	106 894	2%	28,6	43 949	2%	29,7	57 071	1%	16,2	506 017	1%	18,0

BUDŽETS	Dundagas novads	%	EUR/iedz.	Mērsraga novads	%	EUR/iedz.	Rojas novads	%	EUR/iedz.	Talsu novads	%	EUR/iedz.
KOPĀ IZDEVUMI (atbilstoši funkcionālajām kategorijām)	4 996 295	100%	1 335,9	2 428 917	100%	1 643,4	5 594 670	100%	1 586,2	34 706 906	100%	1 236,4
Vispārējie valdības dienesti	510 797	10%	136,6	200 558	8%	135,7	446 946	8%	126,7	2 539 786	7%	90,5
Aizsardzība	0	0%	0,0	0	0%	0,0	0	0%	0,0	0	0%	-
Sabiedriskā kārtība un drošība	68 594	1%	18,3	27 567	1,1%	18,7	135 864	2,4%	38,5	333 449	1%	11,9
Ekonomiskā darbība	149 764	3%	40,0	146 681	6%	99,2	126 004	2%	35,7	652 652	2%	23,3
Vides aizsardzība	823 966	16%	220,3	141 078	6%	95,5	0	0%	0,0	1 550 497	4%	55,2
Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	211 478	4%	56,5	128 792	5%	87,1	838 692	15%	237,8	4 726 322	14%	168,4
Veselība	0	0%	0,0	4 796	0,2%	3,2	0	0,0%	0,0	43 762	0,1%	1,6
Atpūta, kultūra un reliģija	937 514	19%	250,7	853 211	35%	577,3	1 989 976	36%	564,2	4 661 893	13%	166,1
Izglītība	2 038 125	41%	545,0	806 555	33%	545,7	1 804 356	32%	511,6	16 509 571	48%	588,1
Sociālā aizsardzība	256 057	5%	68,5	119 679	5%	81,0	252 832	5%	71,7	3 688 974	11%	131,4

(Dati: Valsts kases - Pārskats par pamatbudžeta izpildi (2018. gada decembris), https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_pasv/code/pub.php?module=pub)

4.2. 2019. gada budžeta ieņēmumu plāns

Pašvaldība	Budžeta ieņēmumu plāns*, euro	EUR/iedz.
Dundagas novads	4 807 238	1285,4
Mērsraga novads	1 688 376	1142,3
Rojas novads	5 283 501	1498,0
Talsu novads	30 419 266	1083,7

*pamatbudžets un speciālais budžets uz 30.04.2019.
(Dati: Finanšu ministrija (turpmāk — FM))

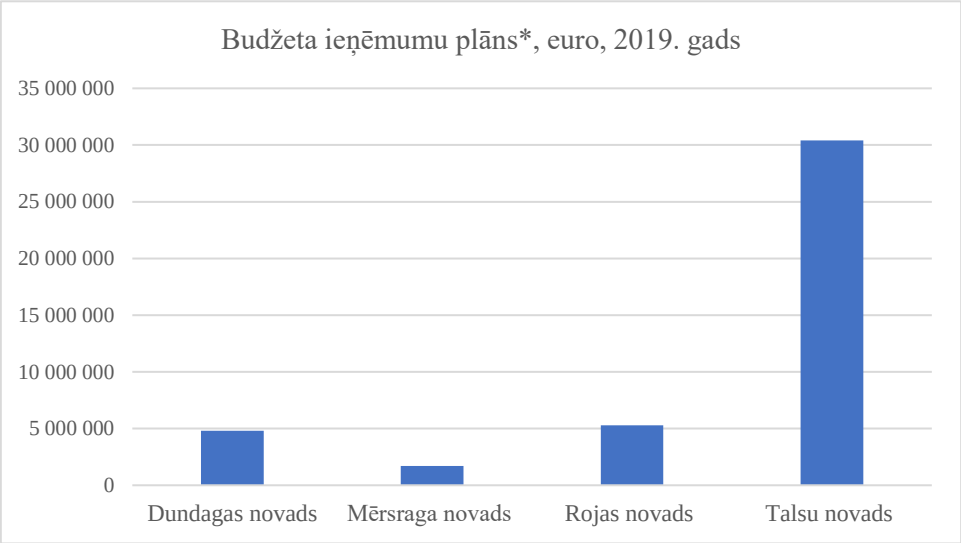

4.3. Administratīvie izdevumi

Esošās pašvaldību teritorijas	2017				2018 (iespējamas izmaiņas)			
	Administratīvie izdevumi, % no kopējiem izdevumiem		**Administratīvie izdevumi uz 1 iedzīvotāju, euro**		**Administratīvie izdevumi, % no kopējiem izdevumiem**		**Administratīvie izdevumi uz 1 iedzīvotāju, euro**	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazāko īpatsvaru*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazāko īpatsvaru*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*
Dundagas novads	11,7	69	126,4	69	10,2	64	125,5	60
Mērsraga novads	7,9	23	95,0	20	7,2	27	108,3	29
Rojas novads	9,0	40	92,9	17	8,0	35	115,6	41
Talsu novads	8,2	30	80,6	14	7,3	28	82,7	9

*republikas pilsētām vieta 9 grupā

(Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk — VARAM) aprēķins)

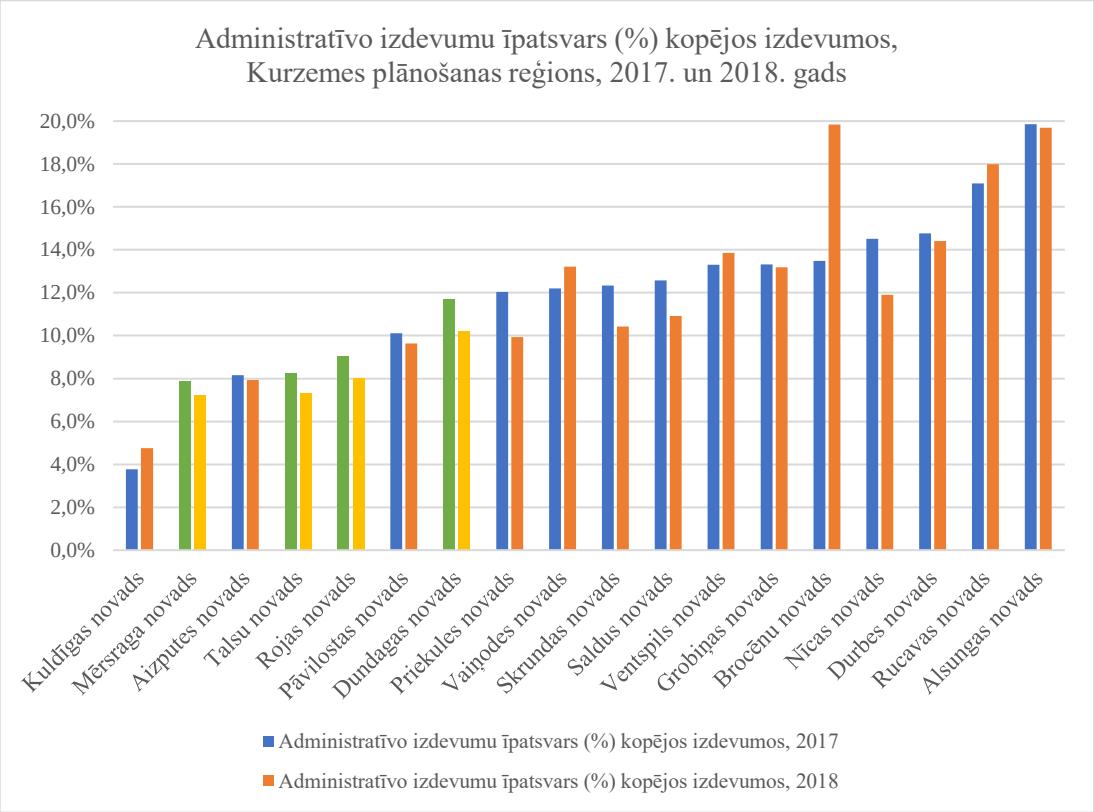

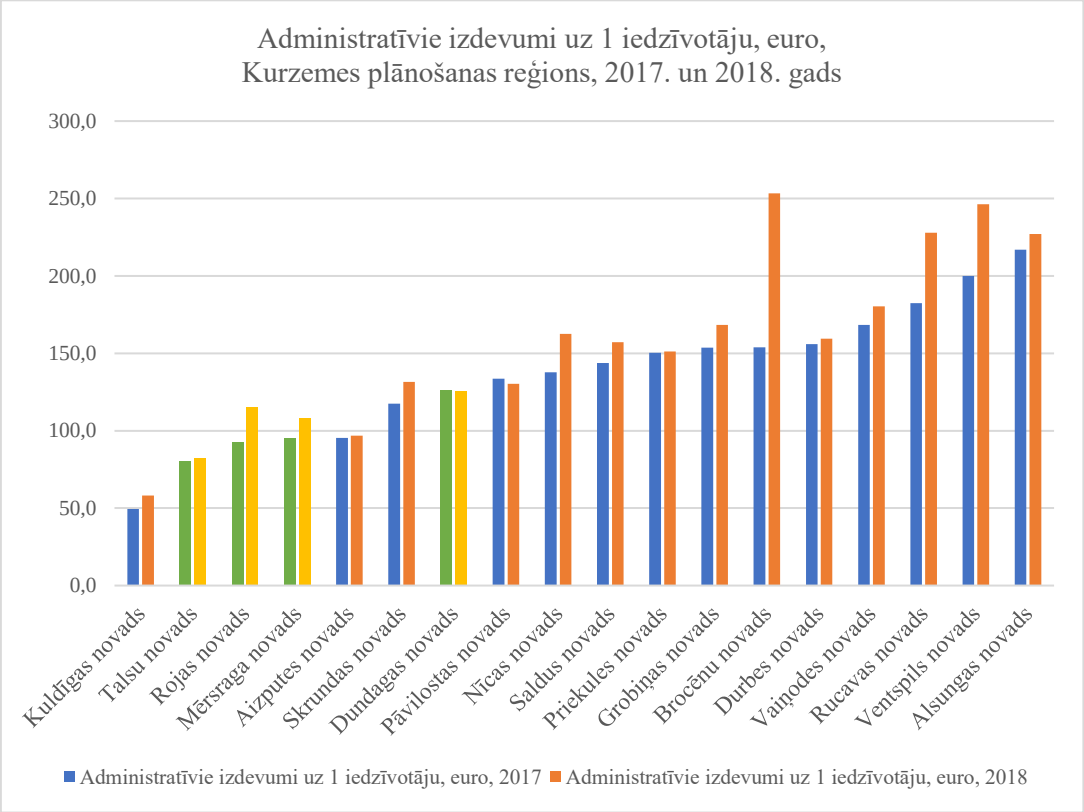

4.4. Iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (PFIF)

Esošās pašvaldību teritorijas	2019			
	Iemaksas PFIF, EUR		Dotācija no PFIF, % no visiem pašvaldības ieņēmumiem	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar lielākajām iemaksām*	Rādītājs	Vieta 101 dotāciju saņēmēja grupā, sākot ar mazāko īpatsvaru**
Dundagas novads	-988 122	58	20,6	72
Mērsraga novads	-266 716	12	15,8	48
Rojas novads	-677 474	40	12,8	37
Talsu novads	-6 346 081	108	20,9	75

*republikas pilsētām vieta 9 grupā
**republikas pilsētām vieta 6 dotāciju saņēmēju grupā
(FM dati)

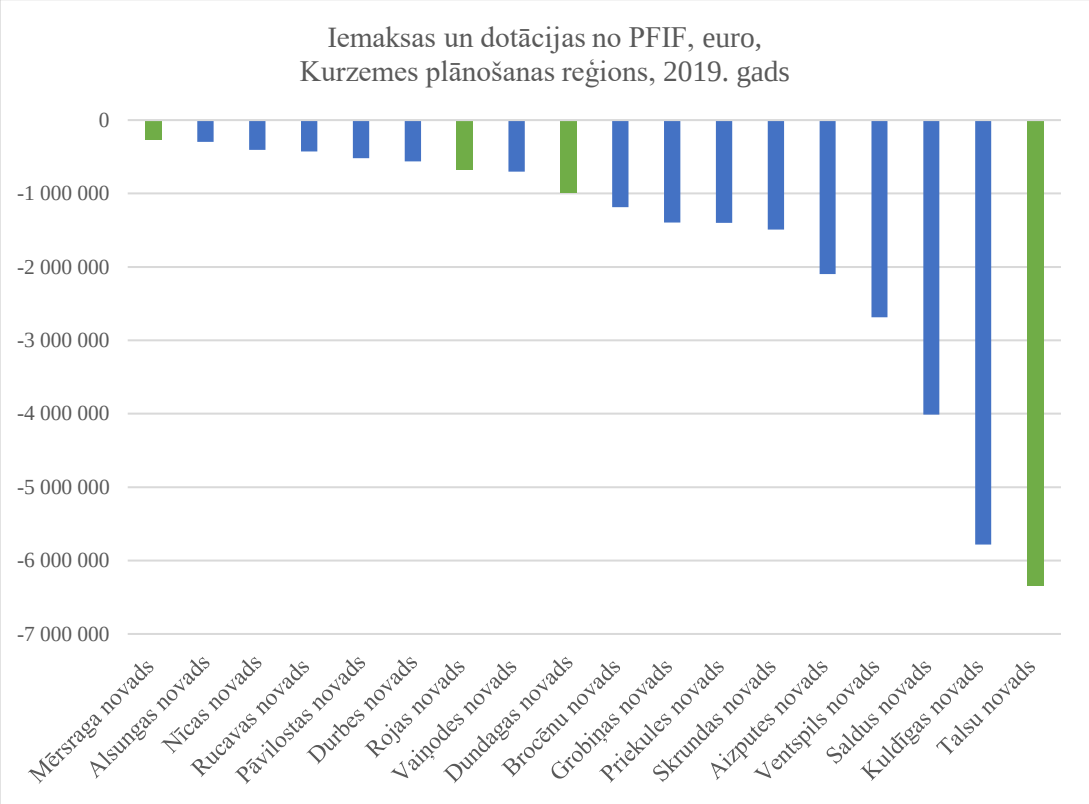

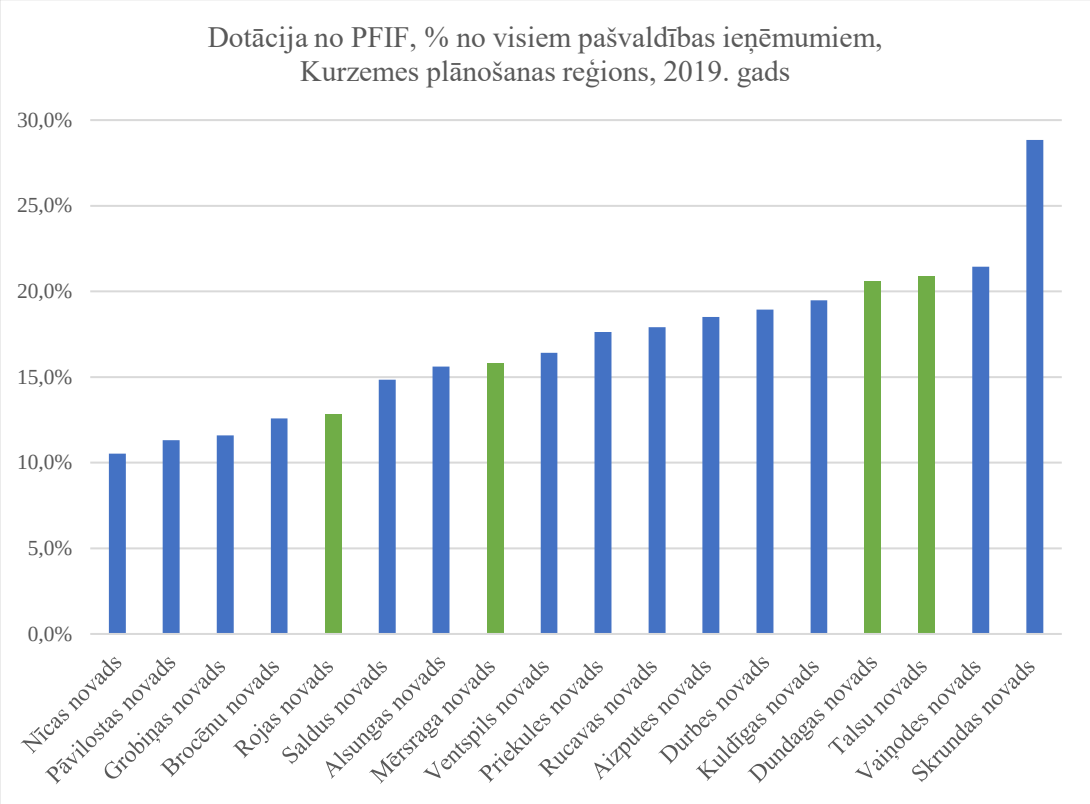

4.5. Pašvaldības budžeta iedzīvotāju ienākumu nodokļa (IIN) ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju

Esošās pašvaldību teritorijas	2019	
	Pašvaldības budžeta IIN ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju (EUR)	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar lielākajiem ieņēmumiem*
Dundagas novads	520,5	57
Mērsraga novads	498,6	68
Rojas novads	496,3	69
Talsu novads	509,3	63

*republikas pilsētām vieta 9 grupā
(FM dati)

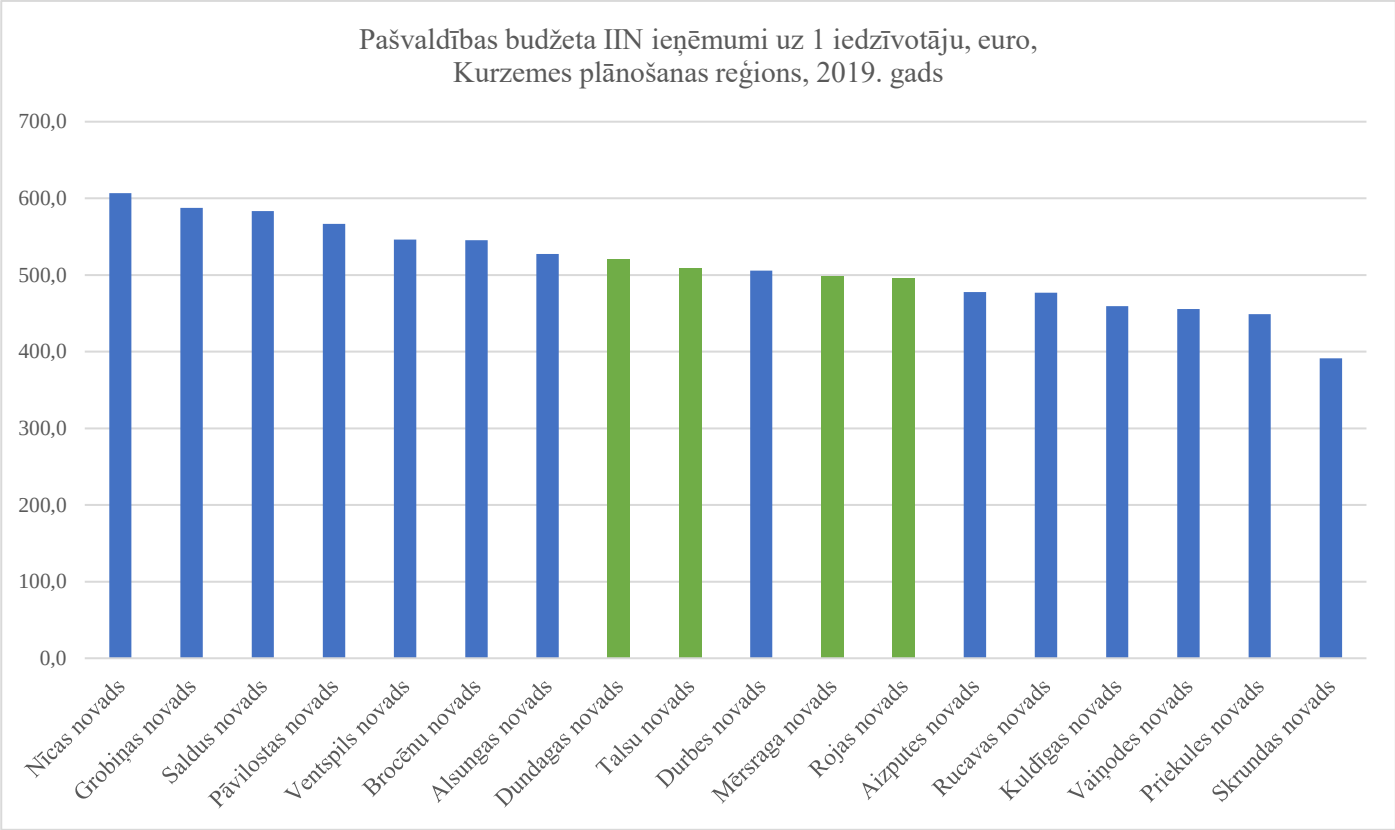

4.6. Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo

Esošās pašvaldību teritorijas	2016		2017	
	Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo (EUR, *RAIM aprēķins)*		**Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo** (EUR, *RAIM aprēķins)*	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*
Dundagas novads	1 820,3	68	1 916,0	61
Mērsraga novads	1 754,3	61	1 750,8	37
Rojas novads	1 644,3	50	1 975,4	67
Talsu novads	1 453,1	18	1 662,1	25

*republikas pilsētām vieta 9 grupā

(Reģionālās attīstības indikatoru moduļa (RAIM) dati)

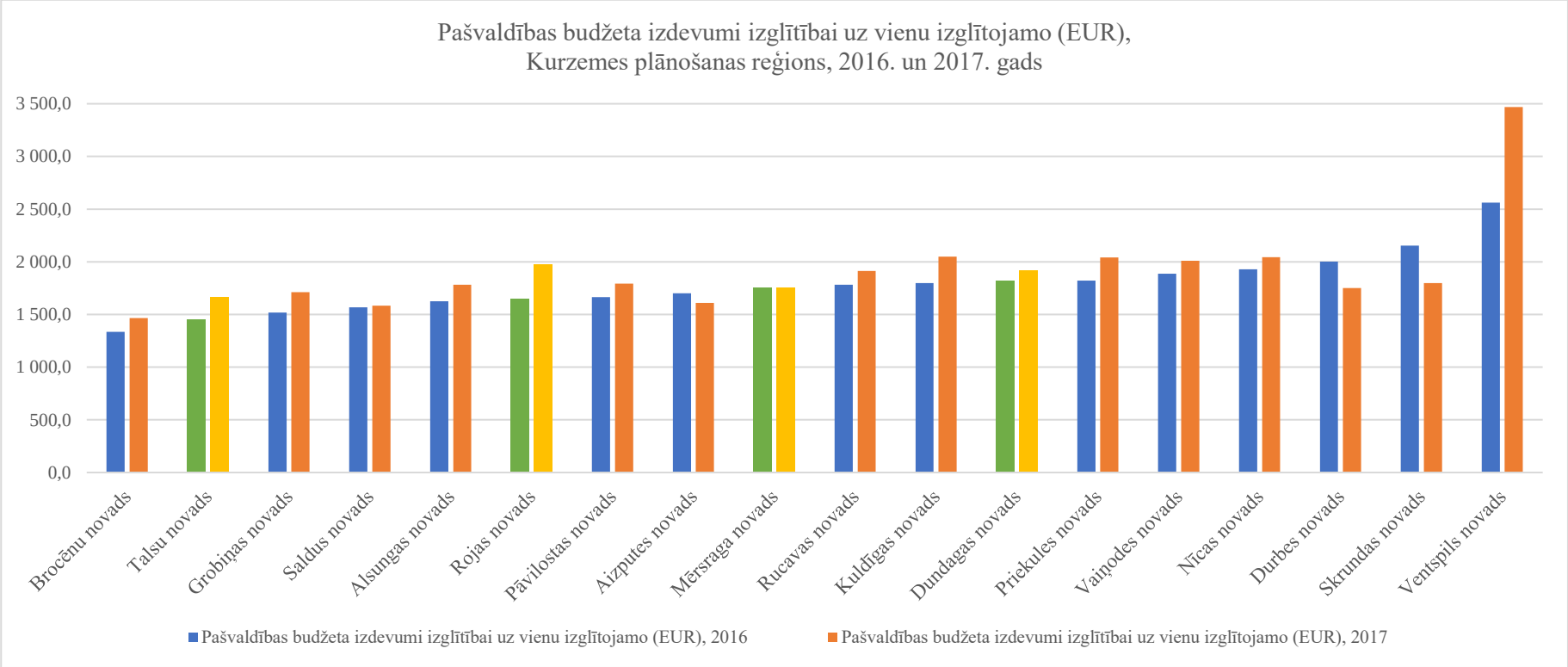

5. Investīcijas

Informācija par Eiropas Savienības fondiem (2014.-2020. gada periodā) un Emisijas kvotu izsoles instrumentu Dundagas, Mērsraga, Rojas un Talsu novados:

Noraidītie, atsauktie vai konkursu neizturējušie Dundagas novada pašvaldības projekti:

- **SAM 4.2.2. priekšatlasē** tika iesniegtas **3 projektu idejas**:
  - "Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības ēkā "Zītari" (ERAF finansējums – 59 500 EUR);
  - "Energoefektivitātes paaugstināšana Dundagas brīvā laika pavadīšanas centrā" (ERAF finansējums – 136 000 EUR);
  - "Energoefektivitātes paaugstināšanas sociālās aprūpes ēkā Jaundundagā" (ERAF finansējums – 330 650 EUR).

Vērtēšanas rezultātā 4.2.2. SAM projekta ideja "Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības ēkā "Zītari"" ierindojās 19.vietā un tika virzīta tālāk projektu iesniegšanai Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā, **tomēr projekta ideja vēlāk tika atsaukta.**

Vērtēšanas rezultātā 4.2.2. SAM projektu idejas "Energoefektivitātes paaugstināšana Dundagas brīvā laika pavadīšanas centrā" un "Energoefektivitātes paaugstināšanas sociālās aprūpes ēkā Jaundundagā" **netika virzītas tālāk projektu iesniegšanai** Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā **nepietiekama ERAF finansējuma dēļ**. No 205 iesniegtajām projektu idejām ERAF finansējums pietika tikai 67 projektiem, kas plāno sasniegt augstākus energoefektivitātes u.c. rādītājus. Šīs Dundagas novada pašvaldības projektu idejas vērtēšanas rezultātā ierindojās attiecīgi 155.vietā un 157.vietā.

Noraidītie, atsauktie vai konkursu neizturējušie Mērsraga novada pašvaldības projekti:

- **SAMP 5.4.1.1.** ietvaros projekts "Tūrisma infrastruktūras attīstība Engures ezerā, Mērsraga novadā" tika noraidīts **nepietiekamā Eiropas Reģionālā attīstības fonda** (ERAF) **finansējuma dēļ**.

- **SAM 4.2.2. priekšatlasē** tika iesniegta 3 **projektu idejas**:
  - "Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi Mērsraga novada Tautas namā" (ERAF finansējums – 59 500 EUR);
  - "Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi Mērsraga novada krīzes centra ēkā" (ERAF finansējums – 36 000 EUR);
  - "Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi Mērsraga novada pirmsskolas izglītības iestādē "Dārte"" (ERAF finansējums – 38 500 EUR);

  Vērtēšanas rezultātā 4.2.2. SAM projekta ideja "Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi Mērsraga novada Tautas namā" ierindojās 65.vietā un **tika virzīta tālāk projektu iesniegšanai** Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā, **tomēr projekta ideja vēlāk tika atsaukta.**

  Vērtēšanas rezultātā 4.2.2. SAM projektu idejas "Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi Mērsraga novada krīzes centra ēkā" un "Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi Mērsraga novada pirmsskolas izglītības iestādē "Dārte"" **netika virzītas tālāk projektu iesniegšanai** Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā **nepietiekama ERAF finansējuma dēļ**. No 205 iesniegtajām projektu idejām ERAF finansējums pietika tikai 67 projektiem, kas plāno sasniegt augstākus energoefektivitātes u.c. rādītājus. Mērsraga novada pašvaldības projektu idejas vērtēšanas rezultātā ierindojās attiecīgi 179.vietā un 198.vietā.

<u>Rojas novada</u> pašvaldības SIA "Rojas DzKU" iesniegtie projekti VARAM kompetences jomās:

Nr. p.k.	SAM vai pasākums	Projekta nosaukums	Kopējās izmaksas, €	ES fondu daļa, €	Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji	Projekta statuss
1.	5.3.1. "Ūdenssaimniecība"	Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Rojā, III kārta	453 413	285 367	Uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāja skaita pieaugums, plānotā vērtība - 156 iedzīvotāji, sasniegtā vērtība – 0.	Noslēgts līgums. **Ieviešanā**
		KOPĀ (ES fondi)	**453 413**	**285 367**	**Kopsavilkums** – 1 projekts īstenošanas stadijā. Būtiski pievērst pastiprinātu uzmanību rādītāju izpildei (nesasniegšanas gadījumā proporcionāli jāatmaksā ES fondu finansējums).	

Noraidītie, atsauktie vai konkursu neizturējušie Rojas novada pašvaldības projekti:

- **SAM 4.2.2. priekšatlasē** tika iesniegtas **2 projektu idejas**:
  - "Energoefektivitātes paaugstināšana Rojupes pirmsskolas izglītības iestādes „Saulespuķe" ēkā" (ERAF finansējums – 323 500 EUR);
  - "Energoefektivitātes paaugstināšana Rojas Mūzikas un mākslas skolas ēkā" (ERAF finansējums – 51 200 EUR);

Vērtēšanas rezultātā abas projektu **idejas netika virzītas tālāk projektu iesniegšanai** Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā **nepietiekama ERAF finansējuma dēļ.** No 205 iesniegtajām projektu idejām ERAF finansējums pietika tikai 67 projektiem, kas plāno sasniegt augstākus energoefektivitātes u.c. rādītājus. Rojas novada pašvaldības projekta idejas vērtēšanas rezultātā ierindojās attiecīgi 174. un 185.vietā.

<u>Talsu novada</u> pašvaldības un Talsu novada pašvaldības SIA "Talsu ūdens" iesniegtie projekti VARAM kompetences jomās:

Nr. p.k.	SAM vai pasākums	Projekta nosaukums	Kopējās izmaksas, €	ES fondu daļa, €	Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji	Projekta statuss
1.	3.3.1. "Publiskā infrastruktūra uzņēmējdarbībai"	Transporta infrastruktūras attīstība Talsu pilsētā	2 463 453	396 617	Jaunizveidoto darba vietu skaits, plānotā vērtība – 7, sasniegtā vērtība - 0. Komersantu skaits, kas guvuši atbalstu, plānotā vērtība – 3, sasniegtā vērtība – 0. Nefinanšu investīcijas, plānotā vērtība – 460 000 €, sasniegtā vērtība – 0 €.	Noslēgts līgums. **Ieviešanā**
2.	5.3.1. "Ūdenssaimniecība" (SIA "Talsu ūdens")	"Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Stendē, II kārta"	1 725 855	699 169	Uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāja skaita pieaugums – plānotā vērtība 320 iedzīvotāji, sasniegtā vērtība – 0.	Noslēgts līgums. **Ieviešanā**
3.	5.6.2. "Degradēto teritoriju atjaunošana"	Publiskās infrastruktūras attīstība Talsos rūpnieciskās teritorijas darbības nodrošināšanai	1 872 779	1 491 750	Jaunizveidoto darba vietu skaits – 42, sasniegtā vērtība 0. Nefinanšu investīcijas, plānotā vērtība - 2 500 000 €, sasniegtā vērtība - 0€. Atjaunotās degradētās teritorijas platība, plānotā vērtība - 7.94 ha, sasniegtā vērtība – 0 ha.	Noslēgts līgums. **Ieviešanā**
		KOPĀ (ES fondi)	**6 062 087**	**2 587 536**		

Emisijas kvotu izsoles instruments (EKII)						
Nr. p.k.	**Iesniedzējs**	**Projekta nosaukums**	**Kopējās izmaksas, €**	**EKII daļa, €**	**Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji**	**Projekta statuss**
1.	Talsu novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Talsu Galvenās bibliotēkas ēkā Brīvības ielā 17A, Talsos	2 731 979	1 439 370	Siltumnīcefekta gāzu samazinājums – plānotā 103,35 CO2 ekvivalenta tonnas/gadā.	Noslēgts līgums. **Ieviešanā**
KOPĀ (ES fondu un EKII) projekti Talsu novadā			**8 794 066**	**4 026 906**	**Kopsavilkums** – 4 projekti ieviešanā. Būtiski pievērst pastiprinātu uzmanību rādītāju izpildei (nesasniegšanas gadījumā proporcionāli jāatmaksā ES fondu finansējums).	

Noraidītie, atsauktie vai konkursu neizturējušie Talsu novada pašvaldības projekti:

- **EKII** ietvaros Talsu novada pašvaldības projekts "SEG emisiju samazināšana Talsu pilsētā ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām" tika **noraidīts dēļ projekta neatbilstības vērtēšanas kritērijiem.**
- **SAMP 5.2.1.1**. "Dalītā atkritumu vākšana" ietvaros projekts "Atkritumu dalītas savākšanas sistēmas attīstība Talsu novadā" tika **noraidīts dēļ projekta neatbilstības vērtēšanas kritērijiem.**
- **SAMP 5.4.1.1.** "Antropogēnās slodzes mazināšana" ietvaros projekts "Antropogēno slodzi mazinošas infrastruktūras izbūve dabas parkā "Abavas senleja"" tika **noraidīts dēļ projekta neatbilstības vērtēšanas kritērijiem.**
- **SAM 5.6.2.** ietvaros projekts "Talsu pilsētas tirgus pārbūve" tika atsaukts.
- **SAM 4.2.2. priekšatlasē** tika iesniegta viena projekta ideja "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana un atjaunojamo energoresursu izmantošana Talsu novada ārstniecības iestādes ēkā Voldemāra Ruģēna iela 4, Talsos" (ERAF finansējums – 840 605 EUR).
  Vērtēšanas rezultātā projekta **ideja netika virzīta tālāk projektu iesniegšanai** Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā **nepietiekama ERAF finansējuma dēļ**. No 205 iesniegtajām projektu idejām ERAF finansējums pietika tikai 67 projektiem, kas plāno sasniegt augstākus energoefektivitātes u.c. rādītājus. Talsu novada pašvaldības projekta ideja vērtēšanas rezultātā ierindojās 154.vietā.

Pašvaldībai vēl nav iesniegti projektu iesniegumi par ERAF finansējumu:

- 2 878 574 € degradēto teritoriju atjaunošanai (SAM 5.6.2. 2. kārtā)

(Informācija: VARAM Investīciju politikas departaments)

6. Darbaspēka migrācija

Pašvaldība	Strādā pie sevis (%)	Brauc strādāt uz citām pašvaldībām		Nodrošina darbu citām pašvaldībām	
		Pašvaldība	*%*	*Pašvaldība*	*%*
Dundagas novads	40,3%	Rīga	21,4%	Rojas novads	2,6%
		Rojas novads	9,0%	Mērsraga novads	2,3%
		Talsu novads	7,8%	Talsu novads	2,2%
		Ventspils	2,8%	Alsungas novads	1,6%
		Grobiņas novads	2,7%	Engures novads	1,2%
		Ventspils novads	1,8%	Kandavas novads	0,8%
		Liepāja	1,7%	Kuldīgas novads	0,8%
		Mārupes novads	1,2%	Skrundas novads	0,8%
		Vecumnieku novads	1,2%	Brocēnu novads	0,6%
		Ķekavas novads	0,8%	Ventspils novads	0,3%
Mērsraga novads	17,9%	Rīga	30,4%	Rojas novads	0,3%
		Babītes novads	12,2%	Engures novads	0,2%
		Talsu novads	8,2%	Talsu novads	0,1%
		Engures novads	7,3%	Lubānas novads	0,1%
		Rojas novads	2,6%	Strenču novads	0,1%
		Dundagas novads	2,3%	Dundagas novads	0,04%
		Ķekavas novads	1,9%	Salas novads	0,04%
		Mārupes novads	1,8%	Skrīveru novads	0,04%
		Tukuma novads	1,7%	Jēkabpils novads	0,04%
		Jūrmala	1,6%	Babītes novads	0,04%
Rojas novads	45,1%	Rīga	25,2%	Dundagas novads	9,0%
		Talsu novads	7,8%	Mērsraga novads	2,6%
		Ventspils	3,0%	Talsu novads	1,5%
		Dundagas novads	2,6%	Ventspils novads	0,3%
		Ķekavas novads	1,9%	Ventspils	0,3%
		Mārupes novads	1,6%	Pāvilostas novads	0,2%
		Babītes novads	1,5%	Engures novads	0,1%
		Tukuma novads	1,0%	Liepāja	0,1%
		Jūrmala	0,9%	Rugāju novads	0,1%
		Jelgava	0,9%	Kandavas novads	0,1%
Talsu novads	51,3%	Rīga	25,9%	Mērsraga novads	8,2%
		Ventspils	2,4%	Rojas novads	7,8%
		Dundagas novads	2,2%	Dundagas novads	7,8%
		Mārupes novads	1,7%	Kandavas novads	2,8%
		Tukuma novads	1,6%	Skrundas novads	1,7%
		Ķekavas novads	1,5%	Alsungas novads	1,3%
		Rojas novads	1,5%	Ventspils novads	1,1%
		Grobiņas novads	1,0%	Iecavas novads	1,1%
		Babītes novads	0,9%	Kuldīgas novads	0,9%
		Kandavas novads	0,9%	Aizputes novads	0,8%

Pašvaldība (pēc ATR), kurā strādās	Pašvaldības nodarbināto personu īpatsvars, %
Talsu novads	**54,5**
Rīga	25,6
Ventspils novads	3,2
Mārupes novads	3,0
Tukuma novads	2,8
Liepājas novads	1,9
Ķekavas novads	1,5
Jelgavas novads	1,0
Kuldīgas novads	0,8
Jūrmala	0,7
Salaspils novads	0,7
Siguldas novads	0,6
Ogres novads	0,5
Ādažu novads	0,5

** **Indikatīvi**. Aprēķins no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) datiem par 2018. gadu (balstoties uz iedzīvotāju deklarētās dzīvesvietas adresi un uzņēmumu juridisko adresi)*

7. Pašvaldību iespējas uzņēmējdarbības veicināšanā

Pašvaldība	Grants – biznesa ideju konkurss	Pašvaldības nekustamā īpašuma (telpu) izmantošanas iespēja uzņēmējiem	Zemes un telpu nomas atlaides
Dundagas novads	nē	jā	nē
Mērsraga novads	nē	jā	nē
Rojas novads	nē	jā	nē
Talsu novads	jā	jā	jā

(Avots: VARAM iesūtītās pašvaldību anketas, 2019. gads)

8. Vispārējās izglītības iestādes

N.p.k.	Pašvaldība	Izglītības iestāde	Skolēnu skaits 2018./2019. m.g.
1.	**Dundagas** novads	Dundagas vidusskola	301
2.		Kolkas pamatskola	35
		Kopā **Dundagas** novadā:	**336**
3.	**Mērsraga** novads	Mērsraga vidusskola	152
		Kopā **Mērsraga** novadā:	**152**
4.	**Rojas** novads	Rojas vidusskola	294
		Kopā **Rojas** novadā:	**294**
5.	**Talsu** novads	Talsu Valsts ģimnāzija	253
6.		Talsu 2. vidusskola	717
7.		Valdemārpils vidusskola	259
8.		Talsu pamatskola	231
9.		Pastendes pamatskola	131
10.		Sabiles pamatskola	121
11.		Laucienes pamatskola	109
12.		Pūņu pamatskola	79
13.		Stendes pamatskola	64
14.		Vandzenes pamatskola	61
15.		Virbu pamatskola	57
16.		Talsu sākumskola	358

N.p.k.	Pašvaldība	Izglītības iestāde	Skolēnu skaits 2018./2019. m.g.
17.		Lībagu sākumskola	50
18.		Talsu novada Vakara un neklātienes vidusskola	180
		Kopā **Talsu** novadā:	**2670**
		Kopā apvienotajā Talsu novadā:	**3452**

Profesionālās izglītības iestādes:

N.p.k.	Pašvaldība	Izglītības iestāde	Skolēnu skaits 2018./2019. m.g.
1.	Talsu novads	Profesionālās izglītības kompetences centra "Rīgas Valsts tehnikums" Laidzes teritoriālā struktūrvienība (Izglītības un zinātnes ministrijas pakļautībā)	nav datu

(Avoti: https://izm.kartes.lv, https://izm.gov.lv/lv/publikacijas-un-statistika/statistika-par-izglitibu/statistika-par-profesionalo-izglitibu/2018-2019-m-g-3 un pašvaldību mājaslapas)

9. Pārvaldība un pakalpojumi

9.1. Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri

- Dundagas VPVKAC
- Mērsraga VPVKAC
- Rojas VPVKAC

VPVKAC ir izveidoti Dundagas, Mērsraga, Rojas novados. Talsu novads pieteikumu iesniedza 2018. gadā un 2019. gadā atteica VPVKAC izveidi.

Vieta 2018.g.	VPVKAC	Mēnešu skaits	Pakalpojumu skaits	Pakalpojumu skaits vidēji mēnesī				Skaita izmaiņas	
		Kopā	Kopā	Kopā	2016.g	2017.g	2018.g	Vizuāli	%
31.	Dundagas	35	2146	61,3	42,5	83,8	65,9	↓	-21%
58.	Mērsraga	19	409	21,5		19,2	24,1	↑	26%
54.	Rojas	35	1532	43,8	51,1	48,5	27,8	↓↓	-43%

* Pakalpojumu skaits vidēji mēnesī 2018. gadā dalīts ar pakalpojumu skaitu vidēji mēnesī 2017. gadā.
(Statistikas datu avots: www.pakalpojumucentri.lv, novada nozīmes VPVKAC sniegtie pakalpojumi no 2015. līdz 2018. gadam, ranžēti pēc vidēji mēnesī sniegto pakalpojumu skaitu 2018. gadā)

9.2. Pagastu pārvalžu izvietojums

Pašlaik esošais novads	Pagasti	Pagastu pārvaldes
Dundagas novads	1. Dundagas pagasts 2. Kolkas pagasts	○ Kolkas pagasta pārvalde
Mērsraga novads	3. Mērsraga pagasts	nav
Rojas novads	4. Rojas pagasts	nav
Talsu novads	5. Abavas pagasts 6. Ārlavas pagasts 7. Balgales pagasts 8. Ģibuļu pagasts 9. Īves pagasts 10. Ķūļciema pagasts 11. Laidzes pagasts 12. Laucienes pagasts 13. Lībagu pagasts 14. Lubes pagasts 15. Sabiles pilsēta 16. Stendes pilsēta	○ Balgales pagasta pārvalde ○ Ģibuļu pagasta pārvalde ○ Īves pagasta pārvalde ○ Ķūļciema pagasta pārvalde ○ Laidzes pagasta pārvalde ○ Laucienes pagasta pārvalde ○ Lībagu pagasta pārvalde ○ Lubes pagasta pārvalde ○ Sabiles pilsētas un Abavas pagasta pārvalde ○ Stendes pilsētas pārvalde ○ Strazdes pagasta pārvalde

Pašlaik esošais novads	Pagasti	Pagastu pārvaldes
	17. Strazdes pagasts 18. Talsu pilsēta 19. Valdemārpils pilsēta 20. Valdgales pagasts 21. Vandzenes pagasts 22. Virbu pagasts	○ Talsu pilsētas pārvalde ○ Valdemārpils pilsētas un Ārlavas pagasta pārvalde ○ Valdgales pagasta pārvalde ○ Vandzenes pagasta pārvalde ○ Virbu pagasta pārvalde

(Avoti: pašvaldību mājaslapas)

10.Pašvaldību sadarbība

- **SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca"** (Dundagas, Mērsraga, Rojas, Talsu novadu un Ventspils pilsētas pašvaldības)
- **SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra""** (Dundagas, Mērsraga, Rojas, Talsu novadu u. c. pašvaldības)
- **Talsu Galvenā bibliotēka – reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšana** (Dundagas, Mērsraga, Rojas, Talsu novadu pašvaldības)
- **Talsu novada Izglītības pārvalde — sadarbības līgumi** (Dundagas, Mērsraga, Rojas, Talsu novadu pašvaldības)
- **Rojas apvienotā būvvalde** (Mērsraga, Rojas novadu pašvaldības)
- **Sadarbība kultūrā** (Dundagas, Rojas, Talsu novadu pašvaldības)

(Avoti: VARAM iesūtītās pašvaldību anketas, 2019. gads; pašvaldību mājaslapas)

11.Teritoriju ekonomiskās aktivitātes izvērtējums

*Latvijas Universitātes Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes veiktā "**Latvijas administratīvo teritoriju ekonomiskās aktivitātes un iedzīvotāju iekšējās aktivitātes svārstību izvērtējuma, izmantojot mobilā tīklā noslodzes datus**" sākotnējie rezultāti*

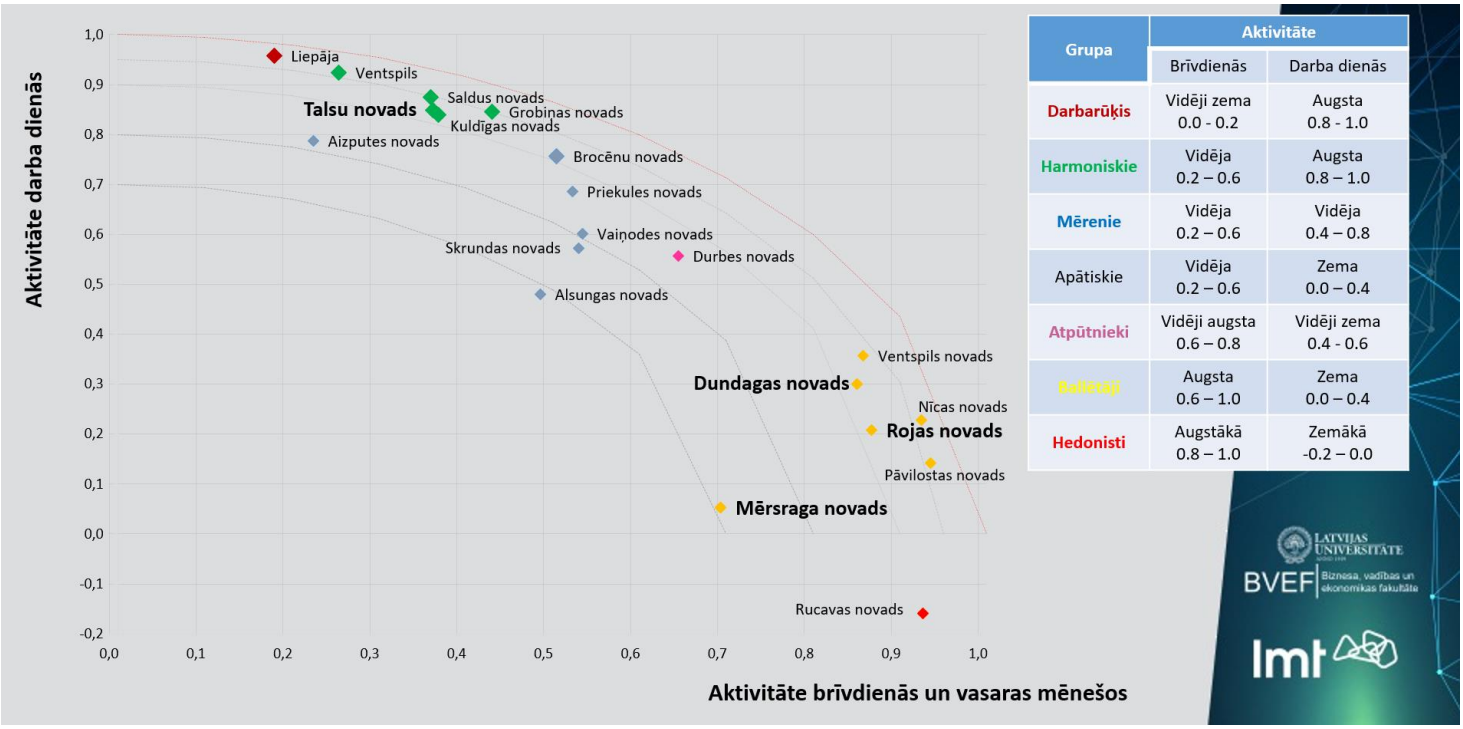

Latvijas novadu klasteru raksturojums:

- ***"Darbarūķi"*** – augsta aktivitāte darba dienās, bet vidēji zema aktivitāte brīvdienās. Tas ir Latvijas ekonomikas dzinējspēks, bet pilnībā neizmanto brīvdienu potenciālu. Nepieciešams attīstīt pakalpojumu sektoru un ir augsta atkarība no ekonomiskās aktivitātes svārstībām.
- ***"Harmoniskie"*** – augsta aktivitāte darbadienās un vidēja aktivitāte brīvdienās. Klasteris raksturojams ar līdzsvarotu attīstību, bet nepietiekamiem resursiem nākamajam izrāvienam. Atkarībā no prioritātēm, nepieciešams attīstīt ražošanas vai pakalpojumu sektoru, bet nepareizi izvēlētas prioritātes var sadrumstalot pieejamos resursus.
- ***"Mērenie"*** – vidēja ekonomiskā aktivitāte darbadienās un brīvdienās. Klasteris raksturojams ar vienmērīgo aktivitāti, kur nav pietiekami izmantots resursu potenciāls. Nepieciešams paaugstināt darba produktivitāti un ekonomisko potenciālu, pretējā gadījumā samazinās ekonomiskā aktivitāte un reģiona attīstība.
- ***"Apātiskie"*** – zema aktivitāte darbadienās un vidēja aktivitāte brīvdienās. Ir brīvdienu potenciāls, bet zema ekonomiskā aktivitāte darbadienās. Nepieciešams attīstīt pakalpojumu sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju, draud reģiona degradācija.
- ***"Atpūtnieki"*** – vidēji zema aktivitāte darbadienās, bet vidēji augsta aktivitāte brīvdienās. Labi izmanto brīvdienu potenciālu, bet neizmanto darba dienu potenciālu. Nepieciešams attīstīt ražošanas sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju. Pastāv vidēji augsta atkarība no iedzīvotāju pirktspējas līmeņa.
- ***"Ballētāji"*** – zema aktivitāte darba dienās, bet augsta aktivitāte brīvdienās. Plaukst un zeļ brīvdienās, bet klusums darba dienās. Nepieciešams attīstīt ražošanas sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju. Pastāv augsta atkarība no iedzīvotāju pirktspējas līmeņa.
- ***"Hedonisti"*** – minimāla aktivitāte darbadienās, bet maksimāli augsta aktivitāte brīvdienās. Nav ražošanas sektora ekonomiskā potenciāla. Nepieciešams attīstīt ražošanas sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju. Pastāv maksimāla atkarība no iedzīvotāju pirktspējas līmeņa.